

Mediterrane exoten

Door Peter Knippels

Een bekend spreekwoord luidt 'wat van ver komt is lekker'. Ik heb een grote voorliefde voor bijzondere bolgewassen uit Zuid-Afrika, met name voor die uit het winterregen-gebied. Wat met een paar plantjes begint, ontardt op een gegeven moment in een fascinatie. Men wil steeds meer van de planten weten en ook naar de groeigebieden zelf. Dan is het goed te weten, dat dicht bij huis ook veel moois te vinden is als het gaat om bijzondere bolgewassen. In een straal van ruim 2.000 kilometer van Nederland komen allerlei interessante bolgewassen voor, die helaas ook nog weinig bekend zijn bij het grote publiek. In dit artikel aandacht voor dergelijke planten, waarbij het kweken wel meer is dan opplanten en wachten tot de planten bloeien.

Allium olympicum

Het geslacht *Allium* omvat circa 700 soorten, die voorkomen op het Noordelijk halfrond. Deze omvang van het verspreidingsgebied vindt ook zijn weerslag in de verscheidenheden in voorkomen: van soorten met een hoogte van meer dan een meter tot soorten met een hoogte van nog geen 20 centimeter, van geel-, tot wit- en roze bloeiende soorten en bloeiperioden, die uiteenlopen van maart tot en met augustus. Deze variatie vinden we ook terug bij de bladeren.

Eén van de soorten, die niet geheel winterhard is in Noordwest Europa, is *Allium olympicum*. De bollen van deze soorten lopen uit in oktober en groeien de 20-25 centimeter lange, donkergroene en in doorsnede ronde bladeren uit. Aan de basis worden de bladeren omhuld door een korte schede, die wordt gevormd door het

Allium olympicum

eerder-uitgegroeide blad. Volwassen planten vormen drie tot vier bladeren. De bladeren sterven in mei af, voor de bloei. De individuele bloemen zijn donker roze van kleur met zowel op de binnen- als buitenzijde over de gehele lengte van de bloembladen een paarse streep. De bloembladen zijn één centimeter lang en twee-drie millimeter breed. De bloemstelen zijn erg kort, ontbreken eigenlijk, waardoor de bloemen dicht op elkaar staan in het scherm. Kenmerkend voor dit soort is, dat de helmraden het vruchtbeginsel omsluiten en dat vanuit het hart korte haren groeien. De bloeiperiode is juli-augustus. *Allium olympicum* is zelfbestuivend. Direct nadat de bloeiwijze is afgestorven, worden de bolletjes uit de pot gehaald en schoongemaakt. Ze worden droog bewaard tot begin oktober. In deze periode zullen de wortels beginnen uit te lopen en worden de bolletjes geplant, waarbij een plantdiepte wordt aangehouden van drie à vier centimeter. In de loop van oktober lopen de bladeren uit. De planten kunnen buiten gekweekt worden. Als de temperatuur onder het vriespunt daalt, wor-

den de planten tijdelijk binnen gehaald of worden de potten ingepakt, bijvoorbeeld in noppenfolie. Vanwege de omvang van de bollen, nog geen vijf millimeter in doorsnede en het vorenstaande is het verstandig de bolletjes in potten te planten. *Allium olympicum* is eenvoudig te kweken en vraagt geen bijzondere kweekcondities.

Lapiedra martinezii

Het geslacht *Lapiedra* is monotypisch met als enig soort *L. martinezii*. Deze plant heeft zijn habitat in Zuid-Spanje en het Rifgebergte in Marokko. De planten van dit soort groeien op rotsige berghellingen, waar het in de zomermaanden droog en warm is. *Lapiedra martinezii* bezit ovaalvormige bollen met een korte nek. In oktober groeit eerst de bloeiwijze uit, spoedig gevolgd door de twee of vier bladeren. In het scherm staan acht tot negen bloemen, die na elkaar bloeien. De bloemen zijn wit van kleur met op de buitenzijde van de bloemdekbladeren over de gehele lengte een groene streep. De bloemdekbladeren staan bijna geheel opengespreid en staan bijna in één

vlak. Hierdoor steken het vruchtbe-
ginsel met stijl en de helmknoppen
nadrukkelijk naar voren. De in twee
tegen over elkaar staande rijen
staande bladeren zijn tien tot twin-
tig centimeter lang en tot één centi-
meter breed. Ze bezitten op de
bovenzijde over de gehele lengte een
brede donker groene, zelfs zilver-
kleurig gelijkende, streep. De blade-
ren sterven af in mei.

Om *Lapiedra martinézii* met succes
te kweken, moet een aantal aan-
dachtspunten worden gevolgd. Op
de eerste plaats worden de bollen op
z'n hoogst om de drie tot vier jaar
verplant. Dit gebeurt in juli-augus-
tus. Verder worden de bollen met
pot en al na het afsterven van de
bladeren op een droge én warme
plaats gezet. Dit heeft een positief
effect op de aanleg en het uitgroeien
van de bloeiwijze. Op de derde
plaats worden de bollen met het
bovenste éénderde deel boven de
grond geplant, waarbij het groeime-
dium voor meer dan de helft bestaat
uit fijn grind en zand. De planten
worden droog gehouden totdat de
bloeiwijze begint uit te groeien. Op
dit moment worden de potten bui-
ten gezet en krijgen de planten weer
water. Als in de winter de tempera-
tuur onder het vriespunt zakt, wor-
den de planten binnengezet. Ook
kan de plant in de periode eind

november tot eind februari in een
onverwarmde kas worden gekweekt.

Leucojum nicaeense

De vertegenwoordigers van het
geslacht *Leucojum* worden regelma-
tig aangezien voor *Galanthus*, maar
dan met een forser gewas, grotere
bloemen en later bloeiend. De men-
sen, die deze opvatting hebben, zit-
ten er niet ver naast. *Leucojum* en
Galanthus zijn nauw verwant.

*Leucojum*soorten bezitten ovaalvor-
mige bollen, die zijn opgebouwd uit
rokken en aan de buitenzijde bedekt
zijn met een stevige bruine huid. De
onderzijde van de bladeren wordt
omhuld door een bladschede. De
bladeren zijn in het algemeen lijn-
vormig met een ronde top en lijken
hiermee op die van vertegenwoordi-
gers van het geslacht *Narcissus*. De
hangende kelk- of klokvormige
bloemen zijn wit van kleur, soms
met een witte of groene tekening.
De bloemen zijn alleenstaand of er
staan twee tot vier bloemen in het
scherm. Bekende soorten, die zon-
dermeer in de tuin in Noordwest-
Europa kunnen worden gekweekt
zijn onder andere *Leucojum aesti-
vum* en *L. vernum*. Een ander soort,
L. nicaeense, kan niet zonder be-
scherming buiten gekweekt worden
in Noordwest-Europa. *Leucojum
nicaeense* heeft een klein natuurlijk

Leucojum nicaeense

groeigebied in en rond Monaco
(Zuidoost-Frankrijk). De planten
groeien hier op berghellingen in de
beschutting van hogere vegetatie,
met name van bomen. *L. nicaeense* is
een mini *Leucojum*, in bolgrootte,
grootte van de bladeren en van de
bloemen. De bladeren hebben een
lengte van vijf tot vijftien centimeter
en een breedte van een halve centi-
meter. De enigszins krullende blade-
ren zijn v-vormig in doorsnede. In
tegenstelling tot de andere *Leucojum*
soorten, die bladverliezend zijn en
een echte rustperiode kennen is *L.
nicaeense* een evergreen. Op de
kweekconsequenties hiervan wordt
later ingegaan. In mei groeien de 10-
15 centimeter lange bloeiwijzen uit
met op iedere bloemsteel één han-
gende, geheel witte bloem. De stijl
van de bloem is groen van kleur. De
bloemblaadjes zijn puntig en zo'n
één centimeter lang. De bloemen
zijn zelffertil en de zaden kiemen
makkelijk.

Voor een voorspoedige groei en
bloei worden de bolletjes in potten
of schalen geplant in een medium,
dat voor bijna de helft uit fijn grind
bestaat. De bollen worden op z'n
hoogst om de drie tot vier jaar ver-
plant. De planten zijn vorstgevoelig,
dus worden de potten bij tempera-
turen onder het vriespunt ingepakt
in noppenfolie of worden ze tijdelijk

Lapiedra martinézii